

П'ЯНИЦЯ

СТАРОРУСЬКА ЛЕГЕНДА

Був-то раз собі п'яниця —
Все пропив, що тільки мав.
Чи то піст був, чи м'ясниця —
Він один закон тримав:
Чарка, «бляшка» чи скляниця —
Пив і все припоминав:
«Дай нам, боже, що нам треба,
А по смерті шусть до неба!»

Чоловіче чи жіноче
Товариство — він любив;
Хоч ніхто вже пить не хоче,
Він аж до останку пив.
«Щур та пек! Здоров, сволоче!
Щоб ти черги не хибив!
Дай нам, боже, що нам треба,
А по смерті шусть до неба!»

І таку вже мав натуру:
Ніде черги не минав.
Добрий трунок пив чи люру,
Чи кінчив, чи починав,
То все щиро, а не здуру
Ім'я боже споминав:
«Дай нам, боже, що нам треба,
А по смерті шусть до неба!»

Смерть прийшла, та що й казати,
Не страшна йому була:
Мов дитину сонну мати
Притулила й понесла!
П'яний ліг в заметі спати,
Бурчачи: «Хоч ся й мала,
Дай нам, боже, що нам треба,
А по смерті шусть до неба!»

Пробудився. Тьфу, огидно!
«Ей! Се що? Я вмер? Бігме!»
Труп в снігу, що й піг не видно,
Дух стрілою в гору дме.
Страшно стало так і встидно...
«Ну, як чорт мене візьме?
Ще смолу заставить пити!
Радше в «Общество» вступити!»

Та тепер було вже пізно:
Райська брама перед ним,
І згори глядить так грізно
Огнекрилий херувим...
Коло брами незавісно —
Стука-стука бідний Клим,
Шепче, ждучи ласки з неба:
«Дай пам, боже, що нам треба!»

Пан біг в небі зачуває,
Знає, хто се, та мовчить.
І Петрові повідає:
«Глянь-но, Петре, хтось стучить?»
Ось з нутра Пегро питає:
«Гей, а хто там? Та бо цить!
Хто ти? Що тобі тут треба?
Яким правом йдеш до неба?»

«Прошу ласки,— Клим озвався,—
Я п'яниця, звуся Клим».
«Що? П'яниця тут припхався?
Тут не є п'яницям прийм!
Марш у пекло! К чорту стався!
Марш в огонь, смолу і дим!»
Став наш Клим, хоч сісти й плакати...
Далі так почав балакати:

«Божа воля й суд небесний,
Против нього нам не стать,
Та скажи, мій пане чесний,
Хто є ти, я рад би знати.
Чую голос твій чудесний,
Та парсуни не видати».
Та Петро сим образився,
Так на Кліма розгрозився:

«Дурню, ти собі гадаєш,
Що й у нас ваш польський лад?
За що ти мя паном лаєш?
Чи то тут папів є склад?
Всі ми в небі рівні, знаєш?
Всякий всякому тут брат.
Я також не пап-капчучник,
Я Петро, небесний ключник!»

«А, то ти, святенький Петре!» —
Клим утішно одвічав.—
«Чом же так гірке, петепле
Слово ти мені кричав?
А забув, як сам запекле
Ген Христа ти відрицав?
Я, щоправда, пив надмірно,
Та Хреста державсь все вірно!»

Вчув Петро, висок пачухав
Та й не знав, що й відречи,
Далі «руської» пошохов,—
Шмиг! та й люльку став печи!
А п'яниця слухав-слухав,
Та й ну в браму знов товчи,
Та й все шепче в брамі неба:
«Дай нам, боже, що нам треба!»

Пап біг в небі зачуває,
Знає, хто се, та мовчить
І Павлові повідає:
«Глянь-но, Павле, хтось стучить!»
Ось з нутра Павло питає:
«Гей, а хто там? Та бо цить!
Хто ти? Що тобі тут треба?
Яким правом йдеш до неба?»

«Прошу ласки,— Клим озвався,—
Я п'яниця, звуся Клим».
«Що, п'яниця тут припхався?
Тут не є п'яницям прийм!
Марш у пекло, к чорту стався!
Марш в огонь, смолу і дим!»
Став наш Клим, хоч сісти й плакати,
Далі так почав балакати:

«Га, здаєсь, що в пекло й мушу!..
Та там пекло не втече.
А ти хто, небесний мужу?
Ось що рад я знати ще.
Голос твій паде у душу,
Та не бачу тя в лице».
«Коли так благаєш дуже,
Я Павло-апостол, друже».

«А, то ти, святенький Павле! —
Крикнув Клим до нього гнеть.
«Ось хто тут в розкоші плавле,
А нас бідних гонить геть!
Чи забув ти врем'я давне,
Як жидівський був гонець,
Степана поміг убити,
Всіх християн хотів згубити?»

Бачиш, хоч який я грішний,—
Певно, се і те було,—
Але, знає бог всевишній,
На таке не згоден зло.
А ти в дим мя гониш вічний!..»
Не дослухував Павло,
Сюди-туди обіздівся,
Та й від брами геть десь дівся.

Ждав наш Клим, що з того вийде,
Далі знов до брами б'є.
Каже пан біг: «Гей, Давиде,
А поглянь-но, хто там є!»
Підійшов Давид. «Гей, жиде!»
«Я не жид». — «А хто ж псує
Браму? Що там за помана
Сугурдується від рана?»

«Прошу ласки,— Клим озвався,—
Я п'яниця, звуся Клим».
«Що, п'яниця тут припхався?
Тут не місце! Геть із ним!
Там у пекло к чорту стався!
Марш в огонь, смолу і дим!»
Став наш Клим, хоч сісти й плакати,
Далі так почав балакати:

«Острий наказ твій, та, певно,
Маєш право так владать.
Та скажи, благаю ревно,
Хто ти є, я рад би знать.
Глас твій страшить мя смертевно,
Та парсуни не видать».
«Та й дурак же ти безмізкий!
Я Давид є, цар жидівський!»

«А, то ти, Єссеїв синку!
Бач, який ти острий став!
Чи як Урієву жінку
В чоловіка ти украв,
А самому лист в торбинку
З засудом на смерть уклав,
Як дівчат, невинні діти,
Заставляв ти труп свій гріти,—

Чи тоді ти присвятився?
Ось я грішний, бачить біг,
Та сли б так в гріхи вгатився,
Сли б такий один лиш гріх
В мене на душі світився,
То я б просто в пекло біг!»
Чув се цар Давид і сплюнув
Та й від брами геть посунув.

Знов б'є в двері Клим, аж стогне,
Пап біг слуха та мовчить;
Далі каже: «Соломоне,
Глянь-но, хто там так стучить».
Тюпа той. «Ось невгамонне
Сотворіння! — він бурчить.
Хто ти є, чого бажаєш,
Що тут двері розбиваєш?»

«Прошу ласки,— Клим озвався,—
Я п'яниця, звуся Клим».
«Що, п'яниця тут припхався?
Тут не місце, геть із ним!
Там іди, до біса стався,
Марш у пекло, в сірку й дим!»
Клим наш став, хоч сісти й плакати,
Далі так почав балакати:

«Вже четвертий раз се чую,
Що мій плац на пекла дні.
Та заким ще подрапцюю
Там, де пряжать у огні,
Ласку зволь мені отсюю:
Як тя звать, скажи мені!»
«Що ж, се ласка невелика —
Я є Соломон-владика».

«Соломоне, як же ж марно
Смієш так мене губить?
Чи забув ти, як-то гарно
Вісімсот жінок любить?
Я з одною жив безкарно!
Також бовванам кадить
Я не думав анітрішки,
Хоч вони в нас ходять пішки!»

Вчувши слово се, як змитий,
Соломон кудись побіг.
Клим став знов у браму бити,
Далі крикнув, як лиш міг:
«Господи, чи й ти сердитий,
Чи лиш суд святих твоїх
Від небесного одвірка
Гонить мя, де дим і сірка?»

Господи, я грішний, клятий,
Та оті святці, що тут
Приходили геть мя гнати,
Ще грішнішії, мабуть!
Ні фальшиво присягати,
Зраду діять, чесний люд
Розбивати не гадав я
І тебе все споминав я!»

Пан біг в небі все те слухав,
Усміхавсь і ждав кінця.
Клим до брами вже [не] бухав,
Став, мов та блудна вівця,
І розплакавсь. Бог порухав
В плечі Ноя-праотця:
«Глянь-но, Ною, небораче,
Там під брамою хтось плаче»,

Ной потюпав, прислухаєсь —
Справді плаче і рида.
Ось він лагідно питаєсь:
«Хто там? Най відповіда!»
«Клим, п'яниця,— відкликаєсь
Голос.— Я прийшов сюда
Ласки в бога доступити,
А мене шлють сірку пити!»

«Сірку пити? Тьфу, небоже!
Хай там чорт у ній шкварчить.
Хто як хто, а я вже гоже
Всім то можу посвідчить,
Що то добра капка може
В людському житті значить.
Сли лиш тим гріхом ти грішний,
То ходи у рай предвічний!»

І, відперши замок бравий,
Клима Ной у рай впуска.
Пан біг, добрий і ласкавий,
Теж не вигнав пияка.
Ну, питає хто цікавий,
А мораль сього яка?
Не спускайсь на Ноя, брате,
Не лягай в заметі спати!